

GODE GREP FOR Å LØSE FREMTIDENS KOMMUNALTEKNISKE OPPGAVER

VA-konferansen 2017
Molde, 10. mai

Ida Gram, Rambøll Management Consulting

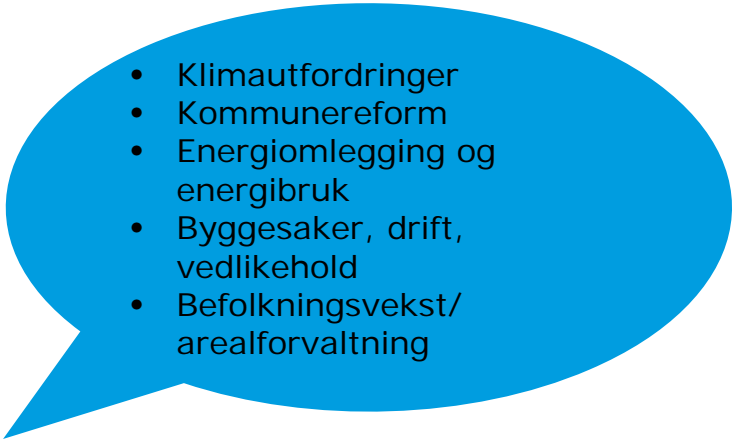
UTGANGSPUNKT

Rambøll 2013a:

- Lite samarbeid mellom UH og kommunalteknisk sektor
- Kommunen en lite konkurransedyktig arbeidsgiver

Rambøll 2013b:

- Norske kommuner har til dels store utfordringer med å løse oppgavene på en tilfredsstillende måte innen flere av de kommunaltekniske områdene
- Mange kommuners strategi for å ivareta tjenester med tilstrekkelig kapasitet og kompetanse har frem til nå vært å samarbeide med andre kommuner og/eller kjøpe eksterne tjenester
- Mange kommuner har utfordringer med å rekruttere og beholde tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft

-
- Klimautfordringer
 - Kommunereform
 - Energiomlegging og energibruk
 - Byggesaker, drift, vedlikehold
 - Befolkningsvekst/ arealforvaltning

MÅLSETTING MED PROSJEKTET

Få økt innsikt i hvordan kommunal sektor kan bli bedre i stand til å løse dagens og morgendagens oppgaver innen områdene **vann og avløp, vei og samferdsel og bygg og eiendom:**

- Hvilke utviklingstrekk vil påvirke framtidig tjenesteproduksjon i sektoren?
- Hva vil kjennetegne framtidens behov for kompetanse i sektoren – og hvordan tiltrekke seg de rette kandidatene?
- Hva er hensiktsmessig organisering av teknisk sektor, drøftet blant annet i lys av en kommende kommunereform?
- Hvordan kan sektoren samhandle bedre med lokale og sentrale myndigheter?

UTVIKLINGSTREKK SOM VIL PÅVIRKE FREMTIDIG TJENESTEPRODUKSJON

- **Klimaendringer**

- "Villere, våtere, varmere"

- **Urbanisering og fortetting**

- Mer nedbør kombinert med fortetting gir større behov for håndtering av avrenning og overvann

- **Vedlikeholdsetterslep**

- **Teknologiutvikling**

- **Øvrige utviklingstrekk**

- Krav til universell uforming, mer mobil befolkning, strengere energi- og miljøkrav, økte brukerkrav og økt konkurranse om kvalifisert arbeidskraft

FREMTIDIG BEHOV FOR KUNNSKAP OG KOMPETANSE

- Behov for flere ingeniører, særlig innenfor vann og avløp (VA)
 - Utviklingen påvirker kompetansebehovet: Behov for tverrgående kompetanser knyttet til strategi og planarbeid, innkjøp og bestillinger, juridiske spørsmål, prosjektledelse, og IKT/teknologi
-
- ✓ Store kommuneorganisasjoner er gjennomgående bedre rustet enn mindre kommuner når det gjelder tilgang på kvalifisert arbeidskraft
 - ✓ Flere faktorer som gjør kommunene til en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver, men kommunene må bli bedre til å markedsføre seg overfor potensielle arbeidstakere

HVA KAN KOMMUNEN GJØRE FOR Å TILTREKKE SEG NØDVENDIG KUNNSKAP OG KOMPETANSE?

- Aktivt kommunikasjonsarbeid overfor studenter og kandidater innenfor tekniske fag
- Synliggjøre og markedsføre og faglige utviklingsmuligheter i kommunalteknisk sektor
- Tilby faglige karriereveier og utviklingsmuligheter
- Etablere sterke fagmiljøer gjennom samarbeid med andre kommuner, eller ved å samle relevant fagkompetanse i en avdeling/enhet
- Utvikle strategier og planer som synliggjør prosjekter og ambisjoner på det kommunaltekniske området
- Markedstilpassing av lønn
- Dialog med UH-sektoren: Felles forskningsprosjekter, praksisperioder, studentoppgaver, gjesteforelesninger og møter

ORGANISERING

- FoU-prosjektet gir ikke et klart svar på hvordan kommuner bør organisere sine tekniske tjenester
 - Etater, kommunale foretak, og interkommunale selskaper har ulike styrker og svakheter
 - «Riktig» organisering vil avhenge av ulike, lokale og kontekstuelle faktorer
- Viktige forutsetninger for god oppgaveløsning:
 - ✓ *Størrelse* kan både gi sterkere og mer solide fagmiljøer, bedre grunnlag for rekruttering, mer rasjonell og effektiv drift, og større økonomisk styrke og handlekraft
 - ✓ *Samarbeid* er ikke bare et virkemiddel for å oppnå størrelse, men også for faglig utvikling og kvalitetsutvikling (læring, felles standarder)
 - ✓ *Helhetlig tenkning og samhandling* særlig viktig i kommuneplanarbeidet
 - ✓ *Kultur, ledelse og eierstyring* er avgjørende, uavhengig av organiseringsform

SAMHANDLING MED LOKALE OG SENTRALE MYNDIGHETER

Hypotese: «Tekniske tjenester blir presentert på en dårligere måte enn øvrige tjenester i kommunenes styringsdokumenter. Dette er en medvirkende årsak til at tekniske tjenester taper kampen om oppmerksomhet og budsjettmidler»

- Konklusjon: Stemmer ikke - analyse av styringsdokumenter gir liten støtte til denne hypotesen

Men: Opplevelse av at teknisk sektor er «usynlig» for mange politikere

- «Problemet» sett fra et politisk ståsted er at negative virkninger av tiltak i teknisk sektor ofte er opptrer i form av økte avgifter/gebyrer, forstyrrende vei- og byggearbeid mv., mens gevinstene er langsiktige og mer usikre
- ✓ Derfor viktig å informere politisk nivå om nødvendige investeringer, og eventuelle konsekvenser av å ikke prioritere disse
- ✓ Et godt kunnskapsgrunnlag gjør det lettere for politikere å forsvare/argumentere for et vedtak

SAMHANDLING MED LOKALE OG SENTRALE MYNDIGHETER (FORTS.)

- Teknisk sektor mindre ensartet enn andre kommunale tjenesteområder: Flere ulike departementer, direktorater og etater har ansvar for ulike kommunaltekniske områder og styringshierarkiet er følgelig mindre oversiktlig og enhetlig sammenlignet med andre tjenesteområder
 - ✓ Gode, helhetlige og retningsgivende styringsdokumenter i kommunene er viktig for å håndtere denne styringsutfordringen
- Kommunene kunne hatt nytte av mer faglig veiledning og økonomisk støtte fra statlig hold for å stimulere til kvalitet og fagutøvelse i teknisk sektor
 - ✓ Indikasjoner på at kommunene har mindre ressurser til vedlikehold, utbygging og oppgradering av den tekniske infrastrukturen, enn det staten legger til grunn ved tildeling av rammetilskudd til kommunene. I kombinasjon med små fagmiljøer tilsier dette at økt veiledning og støtte kan være hensiktsmessig

GODE GREP FOR Å LØSE FREMTIDENS KOMMUNALTEKNISKE OPPGAVER

- Strategisk kommuneplanarbeid med utgangspunkt i tydelig planstrategi
- Tverrfaglige og systematiske planprosesser som inndrar sektorspesifikk fagkompetanse i strategiske planoppgaver
- Inndragelse av ingeniørkompetanse i kommunens strategiske planlegging
- Styringsdokumenter av høy kvalitet og prosesser som understøtter tydelig rapportering til politisk nivå
- Tydelige strategier og planer som synliggjør kommunens ambisjoner og prosjekter
- Etablering av sterke fagmiljøer gjennom organisering og oppmerksomhet på organisasjonskultur
- Etablering av faglige karriereveier og utviklingsmuligheter for å tiltrekke gode fagfolk
- Benytte handlingsrommet når det gjelder lønnsstruktur som ledd i å øke konkurransedyktighet
- Kommunikasjonsarbeid for å skape synlighet, bevissthet og kjennskap til sektoren
- Tettere kontakt og samarbeid med universitets- og høgskolesektoren for å sikre kvalitet og relevans i studietilbud, samt rekruttering av kandidater til kommunalteknisk sektor

TAKK FOR MEG!

idag@ramboll.com